

Haga-BrunnsvikenNytt

Ordföranden har ordet

Det drar ihop sig till årsmöte för vår stolta förening. Vi ses i Koppartältet 19 mars! Då ska föreningen ta ställning till en revidering av stadgarna, nästan 30 år efter de beslöts den 11 maj 1988. Det är en varsam revidering där tyngdpunkten legat på att uppdatera ändamålsparagrafen så att den stämmer bättre med det som Haga-Brunnsvikens Vänner arbetar för. Se artikeln på sidan 3 och håll utkik efter e-post med förslaget.

Ljusfesten blev ännu en succé. Men väldigt arbetskrävande. Vi måste fundera på hur vi kan fördela bördorna rättvisare och få fler organisationer och frivilliga att delta. Ljusfesten har ju växt till en institution.

Våra vänner i Förbundet för Ekoparken har skrivit ett utmärkt underlag till avsiktsförklaring om Bergiusdalgången och Hagadalen. Odling och biologisk mångfald istället för gräsmattor och – hemska tanke – nya byggen. Kanske som en del av det stora pollineringsprojektet Stockholm loves bees.

Det ser också ut som om det nu finns en anständig lösning för en trafiksäker lösning av passagen till Bergianska under Roslagsbanan. Vårt arbete har säkert bidragit till att det blir en tunnel för bilar och andra trafikanter under järnvägen. Detta efter tio år av utredande.

De tre universiteterna kring Brunnsviken vill samarbeta för att underlätta för gående och cyklister att röra sig mellan dem. Rätt hanterat kan detta öppna upp för en ny helhetssyn på hela södra Haga. Ett område som ständigt hotas med hotellbyggnader och höghus. Med den redan våldsamma exploateringen i det som kallas Hagastaden måste vi vara tydliga. Det är nog med intrång nu! Parken behövs mer än någonsin! Självklart vill vi att alla nyinflyttade ska besöka och uppleva parken – men då behövs tydliga gränser och mer resurser till vård av parken.

I detta nummer

- Ordförande har ordet
- Nytt vattenfall i Hagaparken
- Årsmötet
- Revidering av stadgarna
- Födelsedagsfesten av Gustav III
- Ljusfesten
- Betala medlemsavgiften

Redaktionsruta

Haga-BrunnsvikenNytt utkommer till medlemmar två gånger per år

Ansvarig utgivare: Anders Bodin, ordförande

Anders.bodin@haga-brunnsviken.org

Redaktion Anne Utter, Suzanne Kolaré

Redaktionen:
info@haga-brunnsviken.org

Föreningens adress: Box 11249,
100 61 Stockholm

Plusgiro: 428 3757-5

Swish 123 221 35 10

Årsavgift 2019 är oförändrad:

185 kr medlem

260 kr familj

500 kr företag och organisationer.

Skriv ditt namn och "medlem 2019" när du betalar avgiften.

Föreningens hemsida

<https://haga-brunnsviken.org>

Haga Brunnsvikens Vänner

Tryckeri: AB Norrmalmstryckeriet

Nytt vattenfall i Hagaparken på gång

Nu pågår försök att avsluta något som Gustav III initierade, men aldrig genomförde. Det gäller att skapa ett vattenfall, en "cascade", vid Grottberget som både kan bli en sevärdhet och förbättra vattenomsättningen i den här delen av Brunnsviken.

Vattnet kommer att sippra längs bergväggen för att de sista fem metrarna fräsande falla fritt och stänka ut på gångvägen till allas förnöjelse. Kaskaden syresätter vattnet och pumpar ute i Brunnsviken hjälper till.

I slutet av 1700-talet, planerade Gustav III att bygga ett stort stall uppe på det vi idag kallar "Grottberget". En konstgjord sjö skulle anläggas invid stallarna för att förse hästarna med vatten som skulle pumpas upp från Brunnsviken.

Platsen grävdes ut och kan ses än idag. För uppfodringen av vatten planerades att, med för tiden modern teknik i form av ett ångdrivet pumpverk, transportera upp vatten genom ett vertikalt schakt. Schaktet färdigställdes och till det en liten tunnel från Brunnsviken.

År 1786 påbörjades arbetet med uppfodringsverket. Gustav III övergav snart tanken på det ångdrivna verket och inköpte i stället Kalmar Slottskvarn år 1791. Kvarnen monterades ner och skeppades till Haga. Men planerna på ett stort stall och pumpverk lades åt sidan och kvarnen kom aldrig på plats. Och det var kanske tur, att anlägga en damm i en sandig grusås är inte så enkelt. Vattnet infiltrerar helt enkelt sanden.

Huvudsyftet var att förse stallet med vatten. En annan tanke var att man skulle släppa ner en liten ström av vatten i ett litet vattenfall utmed berget, en "Cascade" som skulle kunna beskådas från Gustav III:s paviljong vid festliga tillfällen.

Dagens förutsättningar

Idag återstår bara den lilla tunneln och det vertikala schaktet. Dessutom har vattennivån i Brunnsviken sänkts med ungefär 1,35 meter vilket innebär att vattnet inte längre når in i tunneln.

Vad är då kvar av själva idén? Jo vi har en önskan om att trots allt färdigställa själva vattenfallet så att det kan beskådas så som det en gång var tänkt. Förutom jag jobbar Bo Göran Helmers, professor emeritus på KTH med Caskaden.

Första testet klart

Ett test är nu genomfört för att visa hur vattnet naturligt rinner ner för berget. Med resultat av testet kan nu pumpar och övrigt dimensioneras så att vi äntligen kan färdigställa det som Gustav III en gång påbörjade.

Testet utfördes i tre lägen: ett sydligt, ett nordligt och ett där emellan. Testet utfördes genom att en tankbil med rent vatten körde fram så nära översidan som möjligt. En slang drogs fram och lades i de olika lägena. I vardera läget släpptes 3 m³ ner med ca 10 liter/sekund.

Utsnitt ur generalplanen för Haga. Den planerade sjön ligger vid markeringen "II" och vattenfallet vid "R".

Ganska snart stod det klart att det södra alternativet styrde vattnet söderut och allt för långt från Grottans mynning.

Det mellersta alternativet var att betrakta som helt perfekt. Vattnet rann snyggt och prydligt längs de naturliga förutsättningarna och föll sedan som ett litet vattenfall fritt ner i Grottans mynning. Det norra alternativet var också bra, men kräver viss styrning för att på slutet falla ner i Grottans mynning.

Nu kommer vi att prioritera arbetet med att söka tillstånd för att genomföra detta fantastiska uppdrag. Vi återkommer så snart vi kommit lite närmare målet.

Johan von Garrelts

Mer information

Kommittén för Gustavianska parken har artiklar på sin webb om dagens Cascadeplaner och om Cascader i Italien som Gustav III:s inspirerades av.

gustavianskaparken.se/nytt-inslag-forhojer-upplevelsen-av-hagaparken/

Välkomna till årsmöte 19 mars!

Medlemmarna i Haga Brunnsvikens Vänner kallas till årsmöte tisdag 19 mars 2019 kl. 12.30 i Koppartälten.

Styrelsen ska lägga fram ett förslag till revidering av föreningens stadgar, varför vi hoppas på ett högt deltagande på mötet. Förslaget publiceras på haga-brunnsviken.org i början av mars samtidigt med verksamhetsberättelsen för 2018. Du kan också få det per brev eller e-post. Säg till.

Plats

Värdshuset Koppartälten, konferenslokalen, Hagaparken.

Lunch i Värdshuset Koppartälten

Värdshuset Koppartälten erbjuder en härlig majsckyling med säsongens tillbehör i värdshuslokalen för 195 kr som du betalar direkt till restaurangen. Lättöl/vatten och kaffe ingår. Anmäl om du vill ha lunch samtidigt som du anmäler att du kommer på årsmöte och seminarium.

Seminarium: Trädens hemliga liv kl. 14-17

Efter årsmötet har vi som vanligt ett seminarium (se mer nedan). Det är gratis för medlemmar, övriga betalar 200 kr. Medlemskap kostar 185 kr. Frågor om seminariet till tores.theorell@ki.se

Anmälan senast 12 mars

Skicka en e-post till anmalan.hbv@gmail.com eller per brev till Haga-Brunnsvikens Vänner, Box 112 49, 100 61 Stockholm. Ange om du deltar i både årsmöte och seminarium samt vill ha lunch.

Seminarium: Trädens hemliga liv

Hur "tänker" träden i Hagaparken? Hur ser samspelet ut mellan ekar, växter, mikroorganismer och växter? Hur väl bevarade är ekarna i Haga-Brunnsvikensområdet? Och hur skyddade Hagaparken Gustav III under hans sista år?

De här frågorna kommer att belysas i seminariet "Trädens hemliga liv" (titeln från amatörforskaren Peter Wohllebens bok). Träd kan kommunicera med varandra på en rad olika sätt bland annat genom rotsystemen.

Ekens samspel med sina insekter och skadliga organismer

Ayco Tack, lektor och forskare vid Stockholms universitet, och hans grupp forskar med experimentella, teoretiska och molekylära tekniker om samspelet mellan växter, mikroorganismer och insekter i ekarna.

Föredraget hålls på engelska men presentationen kommer att vara svenskspråkig och sammanfattning samt diskussion med publiken görs på svenska.

Åtgärdsprogrammet för att bevara stora träd

Nationalstadsparkens ekar ingår i programmet för att bevara särskilt skyddsvärda träd. Miguel Jaramillo, Länsstyrelsen i Stockholm, berättar om programmet och ger internationella utblickar.

Gustav III sista år i Hagaparken

Hur levde Gustaf III de sista åren i livet i Hagaparken för att skydda sitt liv? Han flyttade slumpmässigt mellan de olika bostäderna i parken för att ingen skulle veta var han befann sig. Han levde med en ständig hotbild och parken med sina träd skyddade honom. Gunnel Bergström har gjort nya efterforskningar som hon redovisar.

Välkomna!

Förslag till reviderade stadgar

Modernare språk, enklare regler och tydligare beskrivning av ändamålet med Haga-Brunnsvikens Vänner. Det var målet när styrelsen började se över stadgarna i höstas. Nu finns ett förslag klart.

Den 11 maj är det 30 år sedan årsmötet då stadgarna antogs.

Vi vill nu beskriva ändamålet så här:

- Att verka för att bevara, vårda och utveckla Haga-Brunnsvikensområdets värdefulla kultur- och naturmiljöer,
- Att verka för att planering och beslut som berör Brunnsvikenområdet uppfyller intentionerna för Kungliga Nationalstadsparken och att ge utrymme för att växter och djur kan spridas från och till andra områden,
- Att verka för att förbättra Brunnsvikens miljöstatus, minska påverkan från vägar och bebyggelse, samt att höja rekreativvärde,
- Att få fler att upptäcka och njuta av områdets kulturhistoriska och miljömässiga värden genom arrangemang och aktiviteter, samt
- Att samverka med andra organisationer och aktörer.

Läs hela förslaget på webben från 1 mars. Dagens stadgar finns där redan.

Få stadgarna snabbare!

E-post är en bra metod att snabbt få ut meddelande till många. Vi skickade till exempel kallelsen till årsmötet per e-post i januari. Nu vill vi skicka stadgeförslaget till er alla per e-post.

Tyvärre har alla medlemmar i Haga-Brunnsvikens Vänner inte lämnat e-postadress till medlemsregistret. Ni kanske inte har e-post, men det kan också vara så att vi missat att få in adressen.

Om du inte fick någon kallelse i januari är det läge att skicka din e-postadress till medlem@haga-brunnsviken.org Du kan också få förslaget per post. Skicka brev till Box 112 49, 100 61 Stockholm.

Ljusfesten 2018

Mycket folk runt hela Brunnsviken på årets Ljusfest, uppåt 10 000. I Hagaparken hade vi en ny attraktion: Ljusspår i skogen med berättelse om parken och dess grundare.

Solna stad tryckte upp stora affischer och satte ut runt om i Solna. Här vid Solna centrum.

Stockholms stad satte ut ljuslyktor och ordnade eldshow på Bellevue udde. Läs mer om festen på webben och i verksamhetsberättelsen.

Betala medlemsavgiften

Du stödjer föreningens insatser för att bevara och utveckla Haga-Brunnsviken-området genom ditt medlemskap.

Avgiften är 185 kr för vanligt medlemskap, 260 kr för familj, 75 kr för studerande och 500 kr för företag och organisationer.

Betala in avgiften till Plusgiro 428 37 57 - 5 och ange namn och 2019 på meddelanderaden.

Du kan också ge bort ett medlemskap. Skicka då också en e-post med gävmottagarens namn, postadress och e-post.

Födelsedagsfesten av Gustav III

Gustaf III skriver på lediga stunder teaterpjäser, dramatikers sätt att föreställa sig livet utanför slottet. Samtliga pjäser är skrivna på svenska – kungens första språk. Det finns inget skäl att tro att han bröt på franska. Men så gestaltas han oftast på scenen.

– Av Gunnel Bergström –

I Födelsedagsfesten – ett divertissement med sång – och dans firas kommercierrådet Carl Troglunds födelsedag med att hans två döttrar gifter sig. Abbén försöker skriva musik till festen och mödar sig om att inte låna och knycka av andra kompositörer. Den svårigheter har förstås också Gustaf brottats med.

La, la, la. Det är bra. La, la, la, la... Och sen långsamt. La, la, la. Bra minsann, bra, excellent. Låt oss se ännu (han sjunger om) La, la, la... Men jag tror det är Gluck... (han sjunger om igen) La, la, la, lalla, lallella- la-la-la. Så är det visst: det är också fan, att jag alltid kommer ihåg honom.... La, la, la. Ännu Gluck! Men låt oss se: La, la, la, la... Åh, det är ej mer Gluck: det är jag själv. Lalla, lalla, lalla, lalla. Bravo signore, bravo... Men, det är, ja, är det inte förbannat, att vara för lärd? Man tror sig komponera nytt, och lärdomen göra att minnet för en till Glucks och Naumans musik- och att man ej kan få den ur sitt huvud.

Ja, lärdom, lärdom. La, la, lalla, lalla, lalla, lalla.

Nu hastar tiden, och jag vill framföra i en symfoni:

1:o Föreningen av Stockholms invånare till försvar (sjunger melodin till kören i andra Akten av Gustaf Vasa) Fan! Det är Gustaf Vasa.

2:o Borgenskapets vakthållning, och det nit och den noga disciplin de underhållit. Först, tu, tu, tue, tu, kommer nu marscherande på vakt, Tu, tu, tu. Så pianissimo ordningen af deras vakthållning. La, la, la. Så första bläst och snön. Tu, tu, lu, lu. Snöglopet av vintern. La, la, fallalaa: och strax långsamt, att beteckna deras tålighet. La- la- la- la, i det elaka vädret, som på intet sätt störd deras skyldighet. Jo, bravo! Jo, bravo! Snöglopet exprimeras rätt väl. La, la, lallala (han går till klavret och spelar därpå; då han vänder sig om ser han sällskapet) Ack! Jag är inte allena.*

Första gången uppförd på Svenska dramatiska Theatern den 20 november 1790. Senast på Ljusfesten den 4 november 2018 då Töres Theorell föredrog texten i Silvertältet.

* Exprimeras betyder ge konstnärligt uttryck åt.

Kom ihåg årets viktiga datum:

Årsmöte 19 mars
Hagadagen 19 maj
Ljusfesten 3 november